

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

26. oktoober 2006 *

Kohtuasjas C-65/05,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 10. veebruaril 2005 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: M. Patakia, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Kreeka Vabariik, esindajad: A. Samoni-Rantou ja N. Dafniou, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud R. Schintgen, P. Kūris (ettekandja), G. Arestis ja L. Bay Larsen,

kohtujurist: F. G. Jacobs,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Kreeka Vabariik kehtestas seaduse nr 3037/2002 (*FEK A' 174/30.7.2002*) artikli 2 lõikes 1, artikli 3 teises lõigus ja artiklites 4 ja 5 keelu paigaldada ja kasutada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu, sealhulgas meelelahutuslikke tehnilisi mängu ja mis tahes arvutimänge kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinod, on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad EÜ artiklitest 28, 43 ja 49 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja

eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, lk 18; ELT eriväljaanne 13/21, lk 8), (edaspidi „direktiiv 98/34”) artiklist 8.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

- 2 Direktiivi 98/34 artikli 1 punkt 11 sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

11. *tehnilised eeskirjad* — tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakku-

mise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 10.

[...]"

- 3 Direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimene lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Piiramata artikli 10 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest vastava standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.”

- 4 Direktiivi 98/34 artikli 9 lõigete 1–5 kohaselt peavad liikmesriigid lükkama tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi kolme kuu võrra alates päevast, mil komisjon sai sama direktiivi artikli 8 lõikes 1 ettenähtud teabe, kui komisjon või teine liikmesriik esitab üksikasjaliku arvamuse, mille kohaselt kavandatud meede võib põhjustada takistusi kaupade vabale liikumisele, teenuste vabale liikumisele või teenuste osutajate asutamisevabadusele siseturul. Nimetatud edasilükkamine võib kesta kauem teatavatel muudel juhtudel, mis on nimetatud sätetes otseselt loetletud.

- 5 Direktiivi 98/34 artikli 9 lõige 7 sätestab:

„Lõikeid 1–5 ei kohaldata sellistel juhtudel, kui:

- rahva tervise või ohutuse või loomade või taimede kaitsmisega ning teenuseid puudutavate eeskirjade puhul ka avaliku korra, eriti alaealiste kaitsmisega seotud tõsistest ja ettenägematutest asjaoludest tekkinud kiireloomulistel põhjustel peab liikmesriik väga lühikese aja jooksul ette valmistama tehnilised eeskirjad nende viivitamatuks avaldamiseks ja kehtestamiseks, kus nõupidamine pole võimalik,

[...]

Liikmesriik põhjendab võetud meetmete kiireloomulisust artikliga 8 ettenähtud teates. Komisjon avaldab arvamust selle teate kohta niipea kui võimalik. Juhtudel, kus kirjeldatud menetlust on kasutatud vääriti, võtab komisjon vajalikke meetmeid. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti.”

Siseriiklikud õigusnormid

- 6 Seaduse nr 3037/2002 artikkel 1 pealkirjaga „Mängude liigid” on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas seaduses kasutatase järgmisi mõisteid:

- a) „mehaaniline mäng”: mäng, mille mängimine eeldab ka mängija lihasjõu rakendamist;

- b) „elektriline mäng”: mäng, mille mängimine eeldab elektriliste tugimehhanismide olemasolu;
- c) „elektromehaaniline mäng”: mäng, mille mängimine eeldab nii elektriliste tugimehhanismide olemasolu kui ka mängija lihasjõu rakendamist;
- d) „elektrooniline mäng”: mäng, mille mängimine eeldab lisaks elektrilistele, elektroonilistele ja muudele tugimehhanismidele ka tarkvara (programmi) olemasolu ja rakendamist;
- e) „meelelahutuslik tehniline mäng”: mäng, mille tulemus sõltub üksnes mängija tehnilistest ja vaimsetest võimetest ning millel on üksnes meelelahutuslik eesmärk.

Meelelahutuslike tehniliste mängude hulka kuuluvad samuti kaardimängud, mis vastavalt [kodifitseeritud] kuningliku dekreeedi nr 29/1971 sätetele on liigitatud „tehnilisteks mängudeks”.

- 7 Nimetatud seaduse artikli 2, mille pealkiri on „Mängude kasutamise või paigaldamise keeld”, lõige 1 sätestab:

„Artikli 1 punktides b, c ja d nimetatud mängude, sh arvutite kasutamine on üldiselt keelatud avalikes kohtades, nagu hotellides, kohvikutes, kõikides üldkasutatavates ruumides ja mis tahes muudes avalikes kohtades või eraruumides. Nende mängude paigaldamine on samuti keelatud.”

- 8 Sama seaduse artikkel 3, mille pealkiri on „Interneti-teenuseid osutavad ettevõtjad”, sätestab:

„Arvutite paigaldamine ja kasutamine Interneti-teenuseid osutavates ettevõtetes ei kuulu artiklis 2 nimetatud keelu kohaldamisalasse. Sellegipoolest on mängude kasutamine sõltumata kasutatavast meetodist nendes arvutites keelatud.

Interneti-teenuseid osutava ettevõtja tegevuse suhtes kehtib nõue saada eriluba omavalitsusüksuselt, kus ettevõtte asub, või kui ettevõtja asub laevas, siis lähtesadama sadamavõimult. Käesoleva meetme esmakordsel rakendamisel peab ettevõtja hankima kõnealuse loa kolme kuu jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest.”

- 9 Seaduse nr 3037/2002 artikkel 4, mille pealkiri on „Kriminaalkaristused”, sätestab:

„1. Iga isikut, kes käitab või juhib keskusi või muid kohti, mida on nimetatud artikli 2 lõikes 1 ja kus kasutatakse või kuhu on paigaldatud vastavalt eelnevatele artiklitele keelatud mängud, karistatakse vähemalt kolmekuulise vangistusega ja vähemalt 5000 euro suuruse rahalise karistusega. Selle teo korduva toimepanemise eest karistatakse vähemalt üheaastase vangistusega ning 25 000–75 000 euro suuruse rahalise karistusega. Kohus määrab ka mänguautomaatide konfiskeerimise.

2. Kodifitseeritud kuningliku dekreedri nr 29/1971 artikli 7 lõike 1 punkt c või artikli 7 lõiked 3 ja 4 on kohaldatavad *mutatis mutandis*.”

10 Kõnealuse seaduse artikkel 5, mille pealkiri on „Halduskaristused”, sätestab:

„1. Lisaks ettenähtud kriminaalkaristustele määratakse vastavalt eelnevatele artiklitele keelatud mängude kasutamise või paigaldamise korral trahv 10 000 eurot mängu kohta ning artikli 7 alusel võetakse alaliseks ettevõtja tegevusluba.

2. Trahv määratakse artikli 6 lõikes 1 nimetatud pädeva ametivõimu selle vastutava isiku otsusega, kes tuvastab rikkumise. Nimetatud otsuses kirjeldatakse rikkumist, märgitakse määratud trahv ja kohaldatud õigusnorm. Koos otsusega saadetakse õigusrikkujale ärakiri asjaomasest kontrolliaruandest.”

11 Seaduse nr 3037/2002 artikli 9 lõige 1 täpsustab lõpuks, et „[k]äesoleva seaduse sätted ei mõjuta seaduse nr 2206/1994 sätteid ega muid sätteid, mis käsitlevad kasiinosid”.

Kohtueelne menetlus

12 Kuna komisjonile esitati kaebusi siseriikliku keelu kohta paigaldada ja kasutada Kreekas kõikides avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinodes, elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu, sh meelelahutuslikke tehnilisi mängu ja kõiki arvutimänge, uuris komisjon seadust nr 3037/2002, mis jõustus 30. juulil 2002. Komisjon jõudis järeldusele, et see seadus on vastuolus ühenduse õiguse nõuetega.

- 13 Olles 18. oktoobri 2002. aasta ning 11. juuli 2003. aasta kirjadega andnud Kreeka Vabariigile võimaluse esitada oma seisukoht, esitas komisjon 30. märtsil 2004 põhjendatud arvamuse.
- 14 Kuna Kreeka valitsuse vastus kõnealusele põhjendatud arvamusele ei olnud komisjoni jaoks rahuldav ning kuna viimane leidis, et rikkumine jätkub, otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

- 15 Komisjon esitab oma hagi toetuseks kolm väidet. Esiteks väidab ta, et seadusega nr 3037/2002 kehtestatud elektriliste, elektromehaaniliste ja elektrooniliste mängude üldine keeld on vastuolus EÜ artiklitega 28 ja 30. Teiseks on tema arvates kõnealune seadus vastuolus Kreeka Vabariigi kohustustega, mis tulenevad EÜ artiklitest 43 ja 49. Kolmandaks heidab komisjon nimetatud liikmesriigile ette, et viimane ei ole järginud direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud teavitamismenetlust.

Esimene väide, mis puudutab EÜ artiklite 28 ja 30 rikkumist

Poolte argumendid

- 16 Komisjon väidab, et seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikes 1 sätestatud keeld paigaldada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu, sh meelelahutuslikke tehnilisi mängu ja mis tahes arvutimängu kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinodes, on vastuolus EÜ artikliga 28. Komisjoni arvates kujutab see seadus endast õigustamatut meetet nii EÜ artikli 30 seisukohast

kui ka Euroopa Kohtu poolt tunnustatud üldisest huvist tulenevate ülekaalukate nõuete seisukohast ning nimetatud seadus on ka ebaseaduslik ja ebaproportsionaalne üldise huvi kaitse eesmärgi osas.

- 17 Komisjon väidab, et Kreeka ametivõimud ei ole selgelt välja toonud nimetatud keelu ja lahendatava probleemi vahelist seost, vaid nende analüüs keskendub üksnes hasartmänguautomaatide kontrollimata kasutamise negatiivsetele tagajärgedele. Selles kontekstis märgib komisjon, et on võimalik rakendada muid kontrollivorme, nagu tehniliste või meelelahutuslike mängude aparaatide kaitse erisüsteemide rakendamine, selleks et ei oleks võimalik neid hasartmängudeks muuta.
- 18 Kreeka Vabariik möönab, et seadus nr 3037/2002 võib takistada elektriliste, elektromehaaniliste ja elektrooniliste mängude ühendusesisest turustamist ning et sellega võidakse kahjustada EÜ artiklis 28 sätestatud kaupade vaba liikumise põhimõtet.
- 19 Sellegipoolest väidab ta, et alates kohtueelsest menetlusest on ta väitnud, et sellist üldist keeldu, mida kohaldatakse ühtmoodi nii Kreeka kui välismaiste ettevõtjate suhtes, peeti seaduse nr 3037/2002 vastuvõtmise ja väljakuulutamise ajal vajalikuks ja õigustatuks põhjendustel, mis puudutavad esiteks EÜ artiklis 30 sätestatud kõlbluse ja avaliku korra kaitset ning teiseks tarbijate ja sotsiaalse korra kaitset, mis on üldisest huvist tulenev ülekaalukas nõue, mida Euroopa Kohtu praktikas on tunnustatud.
- 20 Kreeka Vabariik väidab eriti, et tehnoloogia arengu tõttu on seaduses nr 3037/2002 käsitletavaid mängu lihtne ümber seadistada hasartmängudeks, mis on Kreekas väljaspool kasiinosid jätkuvalt ebaseaduslikud, ning et olukord on muutunud kontrollimatuks, tuues kaasa tõsiseid sotsiaalseid probleeme, nagu eelkõige

mängusõltuvus, oluliste majanduslike vahendite raiskamine, elektrooniliste mängude käitamise, paigaldamise ja kaubandusega seotud isikute hõlbus ja ebaseaduslik rikastumine, mängijate poolt suurte rahasummade kaotamine ning märkimisväärsete maksutulude saamata jäämine.

- 21 Oma vasturepliigis väidab nimetatud liikmesriik, et vähem piiravad konkreetsed meetmed, mida tema väidetel rakendati ajavahemikus 1996–2000, s.o enne kui seadusega nr 3037/2002 kehtestati elektriliste, elektromehaaniliste ja elektrooniliste mängude täielik keeld, leiti olevat ebapiisavad, et võidelda tõhusalt nende mängude tõttu tekkiva probleemiga, mis tuleneb inimlikust kirest hasartmängude vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 22 Kõigepealt tuleb sedastada, et seaduse nr 3037/2002 artiklist 1 ja artikli 2 lõikest 1 nende koostoimes nähtub, et nimetatud artikli 1 punktis e märgitud meelelahutuslikud tehnilised mängud ei kuulu selle seadusega kehtestatud keelu kohaldamisalasse. Järelikult tuleb need käesoleva hagi esemest välja jätta.
- 23 Komisjoni esimese väite osas tuleb meenutada, et „kaupadena” tuleb mõista tooteid, mida saab rahas hinnata ning mis võivad iseenesest olla kaubanduslike tehingute esemeks (10. detsembri 1968. aasta otsus kohtuasjas 7/68: komisjon vs. Itaalia, EKL 1968, lk 617, 626, ja 21. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-97/98: Jägerskiöld, EKL 1999, lk I-7319, punkt 30).

- 24 Elektrilised, elektromehaanilised ja elektroonilised mängud, sealhulgas arvutimängud, niivõrd kui neil on kaubanduslik väärtus ning need võivad olla kaubanduslike tehingute esemeks või neid võib importida või eksportida ja tarbijale tasu eest kasutusse anda, vastavad nendele kriteeriumidele ning kujutavad endast kaupu EÜ asutamislepingu tähenduses.
- 25 Samuti tuleb meenutada, et kaupade vaba liikumine on üks EÜ asutamislepingu aluspõhimõtetest (9. detsembri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-265/95: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 1997, lk I-6959, punkt 24, ja 12. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-112/00: Schmidberger, EKL 2003, lk I-5659, punkt 51), mis väljendub EÜ artiklis 28 sätestatud keelus kehtestada liikmesriikidevahelisi koguselisi impordipiiranguid ja kõiki samaväärse toimega meetmeid.
- 26 Kuna mängude valdkonnas puuduvad ühenduse tasemel ühtlustatud eeskirjad, on mängude vaba liikumine tagatud EÜ artiklitega 28 ja 30.
- 27 Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tuleb kõiki liikmesriikide kaubanduseeskirju, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust, vaadelda koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmetena (vt 2. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-41/02: komisjon vs. Madalmaad, EKL 2004, lk I-11375, punkt 39 ja viidatud kohtupraktika).
- 28 Käesolevas asjas tuleb sedastada, et siseriiklik õigusakt, nagu seadus nr 3037/2002, kujutab endast koguselise piiranguga samaväärse toimega meetet EÜ artikli 28 tähenduses ja seda vaatamata sellele, et kõnealune seadus ei keela asjaomaste toodete importimist ja turule toomist.

- 29 Esiteks võib nimetatud seaduse artikli 2 lõikes 1 sätestatud keeld paigaldada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu, sh meelelahutuslikke tehnilisi mängu ja mis tahes arvutimänge kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinodes, mille rikkumise eest karistatakse selle seaduse artiklites 4 ja 5 sätestatud kriminaal- või halduskaristustega, tuua alates 30. juulist 2002, s.o seaduse jõustumise kuupäevast, kaasa teistest liikmesriikidest pärinevate mängude importimise mahu vähenemise.
- 30 Teiseks nähtub toimikust, et tegelikult lõppes eelmises punktis viidatud mänguautomaatide importimine nende paigaldamiseks avalikes kohtades või eraruumides Kreekas, välja arvatud kasiinod, alates nimetatud keelu kehtestamisest, kuigi neid automaate toodetakse ja antakse tarbijate kasutusse seaduslikult muudes liikmesriikides.
- 31 Siiski ei ole väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kaupade vaba liikumist takistavad siseriiklikud õigusnormid vältimatult vastuolus ühenduse õigusega, kui neid on võimalik õigustada ühega EÜ artiklis 30 loetletud avalikest huvidest või Euroopa Kohtu praktikas tunnustatud kohustuslikest nõuetest (vt 24. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-366/04: Schwarz, EKL 2005, lk I-10139, punkt 30 ja viidatud kohtupraktika).
- 32 Siinkohal tuleb meenutada, et Kreeka Vabariik väidab, et seaduse nr 3037/2002 põhjendustes toodud sõnaselgetel põhjustel oli üldine keeld paigaldada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu, sh mis tahes arvutimänge vajalik selleks, et kaitsta kõlblust, avalikku korda ja turvalisust. Kreeka Vabariik leiab eriti, et tehnoloogia arengu tõttu on neid mängu lihtne ümber seadistada hasartmängudeks, ja rõhutab, et olukord oli muutunud kontrollimatuks, tuues kaasa tõsiseid sotsiaalseid probleeme, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 20.

- 33 Selles suhtes tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktikast nähtub, et sellised põhjused, mida tuleb käsitleda nende kogumis, on seotud teenusesaaja kaitsega ja üldisemalt tarbijakaitsega ning sotsiaalse korra kaitsega, st eesmärkidega, mille kohta on juba leitud, et need kuuluvad selliste põhjuste hulka, mida võib pidada üldisest huvist tulenevateks ülekaalukateks põhjusteks (vt selle kohta 24. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-275/92: Schindler, EKL 1994, lk I-1039, punkt 58 ja viidatud kohtupraktika, samuti 21. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-124/97: Läärä jt, EKL 1999, lk I-6067, punkt 33).
- 34 Euroopa Kohus on ka leidnud, et mainitud põhjustega on võimalik EÜ artikli 28 seisukohast ning sotsiaalseid ja kultuurilisi eripärasid arvesse võttes õigustada piiranguid, mis viivad loteriide ja muude rahamängude keelustamiseni liikmesriigi territooriumil (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Schindler, punkt 59).
- 35 Eespool viidatud kohtuotsustes Schindler ja Läärä jt Euroopa Kohus küll rõhutas, et kõlblusest tulenevad, usulised ja kultuurilised kaalutlused, mis kõigis liikmesriikides on seotud loteriide ja muude rahamängudega, võivad anda alust siseriiklikes õigusnormides piirata või isegi keelustada rahamängude mängimise ning välistada selle, et need mängud oleksid üksikisikute tuluallikas. Euroopa Kohus märkis ka, et arvestades nende summade suurust, mida loteriid võimaldavad koguda, ja nende võitude suurust, mida loteriid võivad mängijatele pakkuda, eriti kui on tegemist suurte loteriidega, kaasneb loteriidega õigusrikkumiste ja pettuste kõrge risk. Need kujutavad endast lisaks kulutamisele õhutamist, millel võivad olla üksikisikutele ja ühiskonnale kahjulikud tagajärjed (eespool viidatud kohtuotsus Schindler, punkt 60, ja kohtuotsus Läärä jt, punkt 13).
- 36 Sellegipoolest eristub käesolev vaidlus nendest kahest kohtuasjast, milles tehti eespool viidatud kohtuotsused Schindler ja Läärä jt, kuna on selge, et käesolevas asjas on tegemist elektriliste, elektromehaaniliste ja elektrooniliste mängudega, millel ei ole nimetatud kohtuasjades kõne all olnud mängudega sarnaseid tunnusojooni. Tegelikult ei ole seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikes 1 sätestatud

keelu esemeks olevad mängud hasartmängu iseloomuga, kuna nende eesmärk ei ole rahalise võidu lootus (vt *a contrario* eespool viidatud kohtuotsus Läärä jt, punkt 17).

- 37 Sellest tuleneb, et kuigi elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu ei saa käsitleda hasartmängudena, ei saa vastupidi Kreeka Vabariigi väidetule möönda, et eespool viidatud kohtuotsuses Schindler ning kohtuotsuses Läärä jt hasartmängude küsimuses väljendatud Euroopa Kohtu seisukohad on kohaldatavad elektrilistele, elektromehaanilistele ja elektroonilistele mängudele.
- 38 Kuigi see kohtupraktika ei ole kohaldatav käesolevas asjas, võivad Kreeka Vabariigi esiletoodud üldisest huvist tulenevad ülekaalukad põhjused õigustada kaupade vaba liikumise takistamist. Siiski peab ka kõnealune siseriiklik meede olema proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.
- 39 Selles osas tuleb sedastada, et Kreeka Vabariik ei ole rakendanud kõiki tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, millega oleks kõnealune liikmesriik saanud järgida taotletavat eesmärki, kasutades liikmesriikidevahelist kaubandust vähem piiravaid meetmeid.
- 40 Seega ei pidanud Kreeka ametivõimud võtma mitte üksnes muid kohasemaid ja kaupade vaba liikumist vähem piiravaid meetmeid, nagu komisjon oli soovitanud kohtueelses menetluses, vaid ka taotletava eesmärgi järgimiseks tagama nende meetmete rakendamise ja/või kohase ja tulemusliku täideviimise.

41 Sellest järeldub, et seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikes 1 sätestatud keeld paigaldada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mängu, sh mis tahes arvutimänge Kreekas kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinodes, kujutab endast taotletavate eesmärkide suhtes ebaproportsionaalset meetet.

42 Järelikult on seadus nr 3037/2002 vastuolus EÜ artikliga 28.

43 Eespool toodut arvesse võttes tuleb komisjoni poolt oma hagi toetuseks esitatud esimest väidet põhjendatuks pidada.

Teine väide, mis puudutab EÜ artiklite 43 ja 49 rikkumist

Poolte argumendid

44 Komisjon väidab, et seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõige 1 ja artikkel 3 keelavad muudes liikmesriikides asuvatel ettevõtjatel osutada Kreeka turul teenuseid mänguautomaatide kasutusse andmiseks või tarnimiseks, olenemata sellest, kas nad soovivad siirduda Kreekasse või lihtsalt oma asukohariigist Kreekasse teenuseid osutada. Kuna need siseriiklikud sätted ei ole nende vajaduse ja proportsionaalsuse seisukohast piisavalt põhjendatud, on need vastuolus EÜ artiklitega 43 ja 49.

- 45 Selles kontekstis väidab komisjon, et Kreeka ametivõimud oleksid pidanud eelistama täpsemaid konkreetseid meetmeid, millega oleks piiratud või püütud ennetada meelelahutuslike mängude ümberseadistamist hasartmängudeks. Tema meelest oleks niisugused meetmed võinud kehtestada täpsemate keeldude, rangemate ja täpsemate kontrollide ja/või karmimate ja tõhusamate karistuste vormis. Komisjon lisab, et nimetatud meetmed ei pea tingimata seisnema üldises keelus, mis mõjutab ka muid tegevusalasid, mis ei ole seotud hasartmängudega.
- 46 Kreeka Vabariik väidab, et sellised väljapakutud meetmed on ebapiisavad ja et kohaldatud radikaalsemad meetmed vastavad üldisest huvist tulenevatel ülekaalukatel põhjustel taotletava eesmärgi saavutamisele ning et need olid ainus tõhus vahend tekkinud tõsise sotsiaalse probleemi vastu võitlemiseks. Teise väite ümberlükkamiseks esitab ta sisuliselt argumendid, mis on identsed nendega, millega ta vaidlustas komisjoni väite, mis puudutab kaupade vaba liikumise piiramist.

Euroopa Kohtu hinnang

- 47 Esiteks tuleb meenutada, et kuna mängude valdkonnas puuduvad ühenduse tasemel ühtlustatud eeskirjad, on liikmesriigid põhimõtteliselt pädevad määrama kindlaks selles sektoris tegutsemise tingimused. Samas peavad nad oma pädevust teostama asutamislepinguga tagatud põhivabadusi järgides (vt selle kohta 3. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-58/98: Corsten, EKL 2000, lk I-7919, punkt 31, ja 26. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-514/03: komisjon vs. Hispaania, EKL 2006, lk I-963, punkt 23).
- 48 Euroopa Kohtu praktika kohaselt näevad EÜ artiklid 43 ja 49 ette asutamishabaduse ja teenuste osutamise vabaduse piirangute kaotamise ja sellisteks piiranguteks tuleb

pidada kõiki meetmeid, mis keelavad või takistavad nende vabaduste kasutamist või muudavad nende kasutamise vähem atraktiivseks (vt 15. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-439/99: komisjon vs. Itaalia, EKL 2002, lk I-305, punkt 22, ning 30. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-451/03: Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, EKL 2006, lk I-2941, punkt 31).

- 49 Euroopa Kohus on ka leidnud, et kõiki siseriiklikke meetmeid, mis võivad asutamislepinguga tagatud põhivabaduste teostamist piirata, saab õigustada ainult nelja tingimuse täitmisel: neid tuleb kohaldada mittediskrimineerival viisil, need peavad vastama üldisest huvist tulenevatele ülekaalukatele põhjustele, need peavad olema taotletava eesmärgi tagamiseks sobivad ja need ei või ületada määra, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks (4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-424/97: Haim, EKL 2000, lk I-5123, punkt 57 ja viidatud kohtupraktika).
- 50 Selles suhtes nähtub seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikest 1, et Kreekas kehtib keeld kasutada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mänge kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinodes; keelu rikkumise eest karistatakse selle seaduse artiklites 4 ja 5 sätestatud kriminaal- või halduskaristustega. Interneti-teenuseid osutavates ettevõtetes olevate arvutite suhtes ei kohaldata seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõiget 1 ning vastavalt nimetatud seaduse artiklile 3 on nendes arvutites mängude kasutamine keelatud.
- 51 Mis puudutab asutamisevabadust, siis sellised siseriiklikud õigusnormid raskendavad teistest liikmesriikidest pärit ettevõtjatel oma asutamiseõiguse kasutamist Kreekas kõnealuste teenuste osutamiseks või takistavad seda täielikult.
- 52 Neil asjaoludel kujutab selline keeld endast asutamisevabaduse piirangut.

- 53 Mis puudutab teenuste osutamise vabadust, siis tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et esiteks peab mänguautomaatide kasutamise — olenemata sellest, kas seda on võimalik eraldada selliste automaatide tootmise, impordi või turustamisega seotud tegevusest — kvalifitseerima teenuste osutamisenä asutamislepingu sätete tähenduses, ning et teiseks kujutavad siseriiklikud õigusnormid, mis lubavad mängude kasutamist ja mängimist üksnes kasiinosaalides, endast teenuste osutamise vabaduse piirangut (vt selle kohta 11. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-6/01: Anomar jt, EKL 2003, lk I-8621, punktid 56 ja 75).
- 54 Euroopa Kohus on eeskätt infoühiskonna teenuste kohta leidnud ka, et EÜ artikkel 49 käsitleb teenuseid, mida liikmesriigis asuv teenuseosutaja pakub Interneti vahendusel — ja seega ümber paiknemata — teises liikmesriigis asuvatele teenusesaajatele, mistõttu selle tegevuse mis tahes piiramine kujutab endast teenuste osutamise vabaduse piirangut (6. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-243/01: Gambelli jt, EKL 2003, lk I-13031, punkt 54).
- 55 Samadel põhjustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 36–41, ei saa nõustuda argumentidega, mille Kreeka Vabariik esitas asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse takistamise õigustamiseks.
- 56 Sellest tuleneb, et seadus nr 3037/2002 on samuti vastuolus EÜ artiklitega 43 ja 49.
- 57 Neil asjaoludel tuleb komisjoni poolt oma hagi toetuseks esitatud teist väidet põhjendatuks pidada.

Kolmas väide, mis puudutab direktiivi 98/34 rikkumist

Poolte argumendid

- 58 Komisjon heidab Kreeka Vabariigile ette, et viimane ei ole teda teavitanud ettevalmistamise staadiumis seadusest nr 3037/2002, mis sisaldab oma artikli 2 lõikes 1 ning artiklis 3 tehnilisi eeskirju toodete kohta direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tähenduses ja mis on vastuolus sama direktiivi artikli 8 lõike 1 esimese lõigu nõuetega, mis sätestab teavitamismenetluse tehniliste standardite ja eeskirjade ning infoühiskonna teenuseid puudutavate eeskirjade valdkonnas.
- 59 Nimetatud liikmesriik möönab oma vastuses, et Kreeka ametivõimud ei ole ilmselt järginud teavitamismenetlust seaduse nr 3037/2002 eelnõu ettevalmistamise käigus, ning väidab, et kõnealune rikkumine pandi toime ekslikult, mitte tahtlikult. Nimetatud liikmesriigi arvates oli see rikkumine tingitud hädavajadusest tegeleda kiiresti sotsiaalse probleemiga ning kaitsta nõnda avalikku korda.

Euroopa Kohtu hinnang

- 60 Tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et sellised sätted nagu direktiivi 98/34 artikli 8 lõige 1 kohustavad liikmesriike edastama viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud (8. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-500/03: komisjon vs. Portugal, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 39, ja selle direktiiviga analoogiliste sätete osas 2. augusti 1993. aasta otsus kohtuasjas C-139/92: komisjon vs. Itaalia, EKL 1993, lk I-4707, punkt 3, ja 11. jaanuari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-273/94: komisjon vs. Madalmaad, EKL 1996, lk I-31, punkt 15).

- 61 Tehnilisteks eeskirjadeks direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tähenduses tuleb liigitada seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikes 1 ja artiklis 3 sätestatud meetmed, mis keelavad kasutada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mänge, sh mis tahes arvutimänge kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinodes, samuti Interneti-teenuseid osutavate ettevõtete arvutites asuvaid mänge, mille kasutamiseks peavad need ettevõtjad saama eriloa (vt selle kohta 21. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-267/03: Lindberg, EKL 2005, lk I-3247).
- 62 Neil asjaoludel oleks Kreeka Vabariik pidanud tulenevalt direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimesest lõigust teavitama selliste tehniliste eeskirjade eelnõust (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Portugal, punkt 40).
- 63 Käesolevas asjas on selge, et sellist teavitamist ei ole toimunud.
- 64 Seda kohustust ei saa kahtluse alla seada vajadusega võtta kiireloomulises menetluses vastu seadus nr 3037/2002, et tegeleda kiiresti sotsiaalse probleemiga, mis tekkis elektriliste, elektromehaaniliste ja elektrooniliste mängude kasutamisest, ning kaitsta nõnda avalikku korda.
- 65 Seega ei saa Kreeka Vabariigile teha direktiivi 98/34 artikli 9 lõike 7 esimeses taandes sätestatud erandit, kuna on ilmne, et selle seaduse vastuvõtmise ajal ei olnud Kreekas kõnealusel sättes kirjeldatud olukorda.

- 66 Järelikult tuleb sedastada, et kuna Kreeka Vabariik võttis vastu seaduse nr 3037/2002, teavitamata selle eelnõust komisjoni, on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimesest lõigust.
- 67 Seega tuleb komisjoni poolt oma hagi toetuseks esitatud kolmandat väidet samuti põhjendatuks pidada.
- 68 Eespool toodust tuleneb, et kuna Kreeka Vabariik kehtestas seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikes 1 ja artiklis 3 keelu paigaldada ja kasutada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mänge, sealhulgas mis tahes arvutimänge kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinod, ja kuna keelu rikkumise eest karistatakse kriminaal- või halduskorras, on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad EÜ artiklitest 28, 43 ja 49 ning direktiivi 98/34 artiklist 8.

Kohtukulud

- 69 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Kreeka Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Kuna Kreeka Vabariik kehtestas seaduse nr 3037/2002 artikli 2 lõikes 1 ja artiklis 3 keelu paigaldada ja kasutada mis tahes elektrilisi, elektromehaanilisi ja elektroonilisi mänge, sealhulgas mis tahes arvutimänge kõigis avalikes kohtades või eraruumides, välja arvatud kasiinod, ja kuna keelu rikkumise eest karistatakse kriminaal- või halduskorras, on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad EÜ artiklitest 28, 43 ja 49 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ), artiklist 8.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Kreeka Vabariigilt.**

Allkirjad